

Vpád maďarských bolševikov na Slovensko v roku 1919

Stanislav Trebatický

19. decembra 2019 **História**

Komunizmus a komunisti na Slovensku

Často počúvame o tom, že Slovensko má s komunizmom neblahú 40-ročnú skúsenosť. Prvá časť vety je pravdivá: skúsenosť to bola skutočne neblahá, avšak naša skúsenosť s touto internacionálnou pliagou netrvala len 40 rokov. Komunisti sa na území Slovenska totiž nezačali vyskytovať až v roku 1948.

Samozrejme, niekto by mohol namietat, že dovtedy nemali moc.

V skutočnosti však mali komunisti na území Slovenska moc už od roku 1944. Moc ešte mierne limitovanú, ale dominantnú. S príchodom bolševickej Červenej armády táto moc už vzrástla natoľko, že odvádzanie ľudí do sovietskych gulagov sa stalo pre NKVD, sovietsku tajnú políciu, hračkou. Čudné je, že tento súvislý prúd otrokov, najprv zo Slovenska, neskôr aj z Česka, ktorý dosiahol podľa skromných odhadov počet 38 000 ľudí (<https://www.postoj.sk/23908/stat-na-odvlečených-do-gulagov-desatrocia-kaslat>) si každoročne nepripomíname podobne ako iné historické udalosti. Kde sú pamätníky? Prečo nie sú na hlavných námestiach vedľa všadeprítomných pamätníkov SNP?

Nie tie všeobecné a nič nehovoriace pamätníky obsahujúce hmlisté frázy: totalita, obdobie neslobody, boj za demokraciu... Tie presné, ktoré by obsahovali slová ako: komunizmus, partizáni, Červená armáda, útlak kresťanov... či dokonca genocída?

38 000 ľudí je však len pôvodný odhad Dr. Jozef Mikulu pred Výborom kongresu USA. Historik M. S. Ďurica hovorí o počte až do 60 000 ľudí. Český novinár Vladimír Bystrov však vo svojej knihe Únosy československých občanov do Sovietskeho zväzu hovorí o 60 000 – 120 000 odvečených ľudí len zo Slovenska (<http://www.szcpv.org/10/unosy.pdf>)

1919 - po prvýkrát

Avšak ani rok 1944 nie je hraničným, ak hovoríme o skúsenostiach Slovákov s marxistickou ideológiou pretavenou do praxe. Naši predkovia mali možnosť oboznámiť sa s komunizmom v takmer čerstvom stave, keď sa revolúcia valila z krajiny Sovietov na Západ a postihla takmer celú strednú Európu. Spomeňme si na Bavorskú republiku rád či „hrdinských“ spartakovcov v Berlíne, na revolučné boje statočných sovietskych súdruhov v Poľsku a v poslednom rade na Maďarskú republiku rád.

Tá posledná menovaná sa dotkla priamo Slovenska, ale spomienka na ňu je pochovaná (zámerne či náhodne?) pod storočným nánosom ďalších katastrof. Pripomína sa len zriedka a okrajovo, akoby neexistovala kontinuita medzi bolševizmom v rokoch 1919, 1944, 1948 a súčasnosťou. Máme však do činenia so storočnicou aplikovaného marxizmu a nie náhodným javom. K tomuto javu sa pridalo v roku 1919 kuriózne špecifikum – nacionalizmus, či skôr v tomto prípade šovinizmus. Jednalo sa totiž o nacionalizmus maďarský, ktorého intenzita je, aj na pomery v strednej Európe, pozoruhodná.

Maďarsko 1918 - pád ambiciózneho hráča

Maďarská reprezentácia Uhorska sa po jeho rozpade nevedela spamätať z prekvapenia a v podstate sa jej následníci nespamätali dodnes. Táto, pre mnohých nepochopiteľná, vytrvalosť je ľahko vysvetliteľná. Miera pádu sa väčšinou meria výškou ambícií a Maďari mali pred I. svetovou vojnou ambície také vysoké, že väčšina ľudí ani netuší, kam až siahali.

Plánovali hrať na Balkáne rolu podobnú nemeckej úlohe v strednej a západnej Európe. Reálne sa v Budapešti a v Berlíne uvažovalo, že sa sídlo habsburského cisárstva presunie do Uhorska, víťazné Nemecko anektuje územia s nemecky hovoriacim obyvateľstvom v Predlitavsku a v podstate si Uhorsko a Nemecko rozdelia Európu: Nemecko bude ovládať stred a východ, Uhorsko juh až po Turecko.

Ak má nejaké etnikum takéto sny a čo do počtu a kultúrneho vplyvu nepredstavuje ani zlomok zo sily svojho partnera (Nemecka), navyše v samotnom štáte tvorí ani nie polovicu obyvateľov, tak si určite s hrôzou po páde uvedomuje, že sa táto šanca už nikdy nevráti.

Foto: Béla Kún, zdroj: commons.wikimedia.org

Karpatská kotlina

Silné postavenie Maďarov v strednej Európe začiatkom 20. storočia bolo z veľkej miery spôsobené sériou náhod, ktoré sa ťahali ich dejinami od stredoveku. Ak si dá niekto prácu a pozrie si fotografiu strednej Európy urobenú z orbitálnej stanice, zistí, že vidí Uhorsko. Pod poľskou rovinou a nad Balkánom sa výrazne rysujú pohoria, ktoré vytvárajú dokonale ohraničené územie. Je to akýsi prirodzený etnický rezervoár, do ktorého stáročia prúdili potoky ľudí, aby tam už ostali. Bol to prirodzený štát v dobách zmätku a migrácie, keď bolo prežitie dôležitejšie ako etnické spory.

To, čím Uhorsko držalo pohromade, bola etnická indiferentnosť stredovekého obyvateľstva a tak čitateľné hranice, že ich vidíte až z vesmíru. Pokiaľ tam bola osoba nadnárodného kráľa a latinčina, všetko fungovalo. Viac-menej... Potom, keď vám ide karta ďalej, zvládnete aj reptanie slabších etníc. Ale akonáhle sa séria šťastných náhod pretrhne, a ona sa v roku 1918 pretrhla v celej Európe poriadne, tak je šanca, že vrátite situáciu späť minimálna.

Pre Maďarov to platí dodnes. Šanca, že národ, ktorý má cca 10 miliónov obyvateľov (podobne ako Česi) bude ovládať také obrovské územie akým bolo Uhorsko, je tak evidentne stratená, že zatrpknutosť a hnev Maďarov neskončili ani za 100 rokov. Desivé poznanie, že vďaka náhodám, ktoré sa už nikdy nezopakujú a nie vďaka vojenským výbojom, mali oblaky na dosah a padli z takej výšky na zem, im nedá spať.

Legendárna bojovnosť Maďarov, ahistoricky tisíc rokov prenášaná do súčasnosti, je totiž len legendou. Väčšina vojen, ktoré Uhorsko viedlo, skončila fiaskom. Turkov vyhnal až cisár (ten, ktorého Maďari tak nenávideli) a v roku 1848 sa ako posledné vzdali cisárovi a cárovi pluky zložené z uhorských Nemcov. Dobová tlač počas I. svetovej vojny chválila „Tóthov“, akí sú v zákopoch vytrvalí.

Etnickí Maďari nevykazovali oproti tomu v skutočnosti o nič väčšiu mieru bojovnosti ako okolité etniká, častokrát menšiu. Ľudia si často zamieňajú ochotu vyjsť do ulíc či stavať barikády s vytrvalosťou v poli. To sú však dve odlišné veci. V skutočnosti boli impulzívni a náladoví Maďari, zvyknutí na dobré jedlo a zábavu, v poli horšie použiteľní ako zatrpknutí a otupení, často fatalistickí Slovania.

pokračovanie tu

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/vpad-madarskych-bolsevikov-na-slovensko-v-roku-1919/>